

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ

ΟΙ ΕΡΩΤΕΣ ΤΟΥ ΓΚΑΙΤΕ

‘Η πρώτη αγάπη του Ποητού.—‘Η Μαργαρίτα του Φόουστ.—Ειδύλλιο με το «κορίτσι του σπιτιού».—‘Η πα-
παδοπούλα με τα γαλάζια μάτια.— Στο σαλόνι της Λιλής Σέμεμαν.— Πώς ένεπνευσθή τον
«Βέρθερον».—‘Η τελευταία αγάπη του Γκαίτε.— Όταν πέφτουν τα φύλλα...

Μιά γλυκειά μάνα και μιιά άφοσιωμένη αδελφή έσυντρόφεψαν τα παιδικά χρόνια του Γκαίτε. Σ’ αυτές ο Ποιητής έμπιστεύθηκε τα πρώτα του όνειρα και τα πρώτα του ποιητικά δάκρυα. ‘Εμεγά-
λασε μέσα σε μιάν άρμόσφαιρα στοργής...

‘Η γυναίκα εινε πάντοτε εκείνη (είτε μητέρα, είτε ερωμένη) που φανεράνει τους θρασυμούς της τρυφερότητας στον άντρα και τον μαθαίνει ν’ αγαπά. ‘Η διδασκαλία αυτή του έρωτος για τον Γκαίτε εκράτησε σε όλη του τη ζωή, και έχουν γραφεί τόμοι δλό-
κλαιοι για την ιστορία των έρωτων του Ποητού και για τις όμορ-
φες φιλενάδες του, που άναφέρονται ή όπονοούνται μέσα στα έργα του.

Οι πρώτες φίλες του Γκαίτε ήταν κορίτσια του λαού. ‘Η ξανθή Γκρέτχεν, έφάτρια τεχνιτών άνδρων ή κάποια κελνερίνα (σερβι-
τόρισα) ήταν ή πρώτη που γράφτηκε στο βιβλίο της αγάπης, το όποιον εστόλισαν άργότερα τόσα άριστοκρατικά οίκοςημα. ‘Ερωτος άθφοσ, άγνό έξεσασμα ερηβικιής καρδιάς, που φανερώθηκε μόνο μ’ ένα δειλό φίλημα της Γκρέτχεν στο μέτωπο του νεαρού της φί-
λου, ύστερ’ από νυχτερινό περπάτο. ‘Ο Γκαίτε κράτησε ζωηρή την άνάμνησι του πρώτου αυτού φίλου. Δέν έγραψε κανένα τραγούδι για την πρώτη του φίλη. ‘Ισως από αίσθημα σεμνότητας, ίσως γιατί ελεγε αγαπήσει πολύ την Γκρέτχεν του—την Μαργαρίτα του, όπισ’ την μεταφράζουμε. Της προώριζε όμοσ ένδοξη τύχη. ‘Αργό-
τερα πολύ την έκανε ηρώϊδα του Φόουστ.

Το ειδύλλιο αυτό έτελειωσε με τρόπο πολύ λίγο ποιητικό. Οι γονείς, ειδσοποιηθέντες, έβραλαν τέλος στα ραντεβού. ‘Ο Γκαίτε νό-
μισε πως θα πεθάνη από τη λύπη του. ‘Ε-
βλαψε τόσο, που έρέθισε το λαϊκό του και τή έβραψε. Και έτεικτα ή φασκομηλιά και τα διάφορα μαλαχτικά έγιάτρεψαν το βήχη και τον έρωτα του συναχόμενου ποιητού. ‘Ο Γκαίτε ητο τότε δεκαπέντε ετών.

***

Και τώρα άς εθθουμε στη δεύτερη. ‘Ο-
σοι έχουν σπουδάσει στη Γερμανία θα δια-
τηρούν βέβαια την τρυφερή άνάμνησι της κόρης που τους έφερεν κάθε πρωί στο δω-
μάτιο της πανιώνι τους, τον πρωϊνό καφφέ. Δέν εινε ούτε ύπηρέτρια, ούτε θαλαμηπό-
λος. Εινε συνήθως ή κόρη ή ή άνεψιτή ή σπιτικοκοιούρας. Για τον νεον που ζή μα-
κριά από την οικογένειά του, άνακληρώνει τη μητέρα, την αδελφή, και πολλές φορές γίνεται λατρευτή σύζυγοσ. Εινε «το κο-
ρίτσι του σπιτιού», τόσο αγαπημένο στις αισθηματικέσ καρδιέσ της φοιτητικέσ νε-
ολαίεσ της Γερμανίας. ‘Ο Γκαίτε που ήταν φοιτητής στη Λειψία και μάλιστα από τους πεϊο ζωηρούσ, αγάπησε και αυτός «το κο-
ρίτσι του σπιτιού». Το όνομά της ‘Αννα—
Αικατερίνη Σένκοιπφ. ‘Ο πατέρας της έ-
δεχτο μερικύς φοιτητάσ οικοτρόφοσ. Μέσα στα πρώτα του ποιήματα, ένα «Τρα-
γούδι της Λειψίας», ύπάρχει και τή με τον τίτλο «Απάτη». Εινε γραμμένο για την ‘Αννέτα. ‘Ιδού ή μεταφράσι του :

*Το μερινοτάκι της γειτόνισόσ μου
Αισχάνεται άναλί.
Μού ραιετα πως πίσω τον ή μικρούλα
Κρυμμένη με παραφνή.*

*Στοιχάομαι πως θέλω για να μάνη
‘Αν πάντα ή ζήλεια ή πικρή
Βαδιέ μου σιγορώει τα σινδικά μου
Και κρυφοβλέτω άπ’ άντρω.*

*‘Αλλόμονο ! Τ’ όρασι το κοριτάκι
Δε νοιούδι τίποτε άπ’ αύτά.
Και τ’ άρεσκί μόνο σιγοπαίξει
Με το μερινοτέ της άναλί.*

Για την κόρη αυτή να τί γράρει ο ίδιος ο Γκαίτε : «‘Η ‘Αννέτα
αυτή, που διεδέχθη στην αγάπη μου τη Γκρέτχεν, ήταν νέα, όμορφη,
εϋθυμη, καλή και τόσο θελκτικη, που άξιζε να την φυλάη κανεις
μέσα στο βωμό της καρδιάσ του σε μικρή άγια. Την έβλεπα κάθε
μέρα έντελός ελευθερα. ‘Αλλά, άν και την αγαπούσα τόσο, έχα-
λούσα τις όφαιότερέσ μου μέρεσ με σκηνέσ ζήλιασ, γελοίεσ και χω-
ρίεσ χαμιά βάση. ‘Ολι τα ύπεφερε με άπιστευτη όπομονη και τότε
έγω νιόμονον όλοένα και πιο τρανικινός. ‘Αλλ’ επί τέλοσ, με με-
γάλη μου ντροπή και άπελπισία εκατάλαβα πως ελεγα βγει από

την καρδιά της. ‘Εγειναν τότε φοβερέσ σκηνέσ μεταξύ μας, αυτό
όμοσ δε μ’ όφέλησε σε τίποτα. ‘Ηταν άργά κιά’ την ελεγα χάσει
όριστικύσ».

Για να λησμονήση τα βάσανα του ο νεαρός φοιτητής εκάθησε
να γράψη δράμα. Το έργο εινε βγαλλόμονον από την έρωτικη του
αυτή περιπέτεια κι’ έχει τον τίτλο : «‘Ιδιοτροπία έραστού».

***

Το Σεγγαχίν εινε ένα μικρό χωριό της ‘Ασιατίας. Στην έρη-
μη και ήσρηη αυή γωνιά της γής ζούσε ή ξανθή Φρειδερίκα, ή
παπαδοπούλα. ‘Ο Γκαίτε λέει : «‘Ηταν τόσο έλαφρη και εδύνητη,
με το κοντό της φουσανάκι, το άσπρο ποικμισμάκι και την μαυρή
μεταξωτή ποδιά. ‘Επερκατούοσ άνάλαφρα, σαν νά ήταν άνη, και
ο λεπτόσ της τραχύλοσ φαινότανε σε να λυγίεσ κάτω από το βάροσ
των ξανθών πλεξίδων του ώραιού της κεφαλιού. Τα μαγευτικά γα-
λάζια της μάτια έβραχαν όλόγυρα έξωσταν βλέμματα, και ή όμορρη
άνασχομένη μυτίσ της φαινότανε σε να πιστεύε, ότι δε μπορεί
νά υπάρξη χαμιά φρονιτιά στον κόσμο».

‘Η Φρειδερίκα ήταν άειαγάπητη και ο Γκαίτε την αγάπησε
τοελλά. Γι’ αυτήν έγραψε τα έξαίσινα εκείνα «Τραγούδια της Φρει-
δερίκα», γεμάτα από άληθινή εμπνευσση που αυτά και μόνα θα
έβραταν να τον κάνουν άθάνατο. Και όμοσ ! Μιά ήσρηη και με-
λαγχολική βραδιά—Αδύσσοι του 1771—
ο άστατοσ ποιητής ύστερ’ από μιιά τε-
λευταία θλιβερή επίσκεψη, έχκατέλειψε
για πάντα την ξανθή παπαδοπούλα. ‘Η
Φρειδερίκα έζησε με την άνάμνηση του
έρωτόσ της. «‘Εκείνη που αγαπήθηκε από
τον Γκαίτε, δε μπορεί ν’ άνήρη σε κανέ-
νον άλλο». Και πέθανε από μαράζι σφιγ-
γοντας στα χέρια της τα γράμματα του
ποιητού.

***

Θά ήταν όμοσ μεγάλη άδικία, εάν ή
αίσθηματικη άστασία του Γκαίτε απέδι-
δετο σε δονζουανισμό ύπερφημο και
έγωιστικό. ‘Ο συγγαφεύσ του Βέρθερον
ούτε σκληροκαρδοσ ήταν, ούτε άπαθη.
‘Αγαπούσε κάθε φορά με ειλικρίνεια, ύπε-
ρεσ, μερικέσ φορές μάλιστα σκληρότατα,
για την εύκολία με την όποιαν έδινε κι’
έπαυρε πίσω την καρδιά του. Στα 1774 ο
Γκαίτε βρισκεται στη Φραγκφούρτη. ‘Ενα
βραδί άκούει μιιά όμορφη ξανθή δεκαετή
χορών να παίζη στο πιάνο κάποια συντά-
τα του Μόζαρτ. Εινε ή ‘Ελισαβέτ Σέ-
μεμαν, ή πολυβούλητη Λιλή, ή πλουσία
κληρονόμοσ ενός πλουσιού τραπέζιτου
της Φραγκφούρτησ. ‘Η φυσική της χάρισ
και ή περιουσία της ελεγα συγκεντρώση
όλόγυρα της εδύνατο κύκλο νεανών θαυ-
μασιών. ‘Ο Γκαίτε με όλη την άπρο-
σοιτηη άντιπάθειά του για κάθε κοιμη-
κή συγκέντρωση άναγκάσται να λαβαρη
μέροσ. Στην άρχη έπροσπάθησε ν’ άντι-
σταθί, γιατί ήξερε τα βάσανα της αγά-
πης, άλλ’ ο έρωσ αυτή τη φορά τον κρα-
τεί καλά, και ο Γκαίτε το παίρνει άπόφαση. Για την αγάπη της
Λιλής έγεινε κιά από τους ταχικύοσ κομητευόμενουσ των σαλονιών
της Φραγκφούρτησ, με την πούδρασιμένη περρούσα του και το
φράσο του με τα γαλιόνα. ‘Αμα δοκιμάζη να επαναστατήση έναν-
τίον της άστειάσ αυτήσ ζωής, δύο ώρασια μάτια τον επαναφέρουν
γρήγορα εις την τάτιν. Επί τέλοσ ο Γκαίτε άπορασιέει να δια-
κόψη την γοητεία και με συντροπία όλίγων φίλων πγαίνει στην
‘Ελβετία και από κει στην ‘Ιταλία. Μία μικρή χρυσή καρδιά, δώ-
ρον της κόρης την ώρα του αποχωρητισμού κρέματα στο στήθοσ
του. Τη φέρνει στα χέλι με ελδαίρη και τη φιλει. Για το ένθύμ-
μο αυτό γράφει ένα σχετικό ποιήμα του : «‘Ετσι το πουλι που
σπάει το νήμα και γυρίεσ πίσω στο δάσοσ σέρνει μαζί του την
ταπεινωση τηςσκαλιβιάσ». ‘Ο Γκαίτε ξαναγυρίσε στη Φραγκφούρτη,
άρχισε πάλι να συζητά στους χορούσ και στις συναντίεσ, αλλά
εκατάλαβε ότι ο κοσμικόσ χαρακτήρασ της Λιλής ήταν άντίθετοσ με
το δικό του. Την ελεγε διαλέξη για σύντροφο της ζωής του, αλλά
δέν άργησε να έννοήση, ότι ελεγε άπατηθή στην έκλογή του.

‘Επειτα άκολουθει μιιά σειρά από φίλεσ του ποιητού. ‘Η Καρ-
λότα Στάιν υπήρξε άκριβόσ ή γυναίκα που έταίριεσε στα νέα
ιδανικά του ανανιών έρωτευόμενου. Οι βιογράφοι του Γκαίτε έπι-
μένουν ότι αυτή ειναι που του ένέπνευσε το «Βέρθερο». Και όμοσ
την άνήθησε για μιιά Ζουλέικα, την όποιαν γρήγορα βραβέθηκε

‘Ο Γκαίτε

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΥΜΝΟΣ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Μ' ευχαρίστησι μας δημοσιεύομαι το κάθ' ούτως ανέκδοτο ποίημα του φίλου ποιητού κ. Ρωμού Φιλύρα, ο οποίος δεν είναι να γράφει έλλεικτους πάντοτε και εμπνευσμένους στίχους.

Καιμέ, που δέ σ' χαίρονται σ' άκέρω,
θάλασσα μπλέβα, θάλασσα γλυκή,
στοιχείο γαλάζιο, φλοίσβημα αϊθέρω,
άφρω, κυμάτων μάγα μουσική.

Μονιτό χρωμόπλοιο, πηχτή παλέττα,
του Γαλανού απόθεσι και σμαουρή,
τροχανηριού λευκό πανί ή γολέττο,
κύβει μιά πιπέλια στη γραυρή.

Χαλκόχρωμο κοράβι, και καίκι,
μπαρούσα φρωτική γλυκιά καρπούσι,
κόπτερο, βίλακα, ακοβή, γνόδαλα και βελκι,
λιμάνια, νάρκες στους Ώκεανούς.

Αίτες στά βήθη, σκιόφαντρα, σφουγγάρια,
γαλήνες, τριχμίτες, ξεβρασμοί,
των ναγαλιών λειψάνα κί γάγια
έλαμπα, τραταδόροι, μουροί.

Τής Μπαρμπαριάς, κ' ώ υπερπόντιοναβτες,
εμπόροι, πλουμένα στα πέρατα της Ής,
οί ναυτίλοι μαζί κ' οί οτολοκάφτες'
ώ θάλασσα, ροή θείας πηγής.

Αιώνιο Ύδωρ, τρίλαμπο στοιχείο,
άμυρα, κίμα, άγκάλη άνθρωπινή,
στούς χειμώνες ή ζήση τους στο κροδο,
στά κλοκαίρια, τί θεοινή!

Θάλασσα θεία, άφροφλοισβή κ' αιώνα
κίμα γαλάζιο, σάβωμα θεών,
που στούς άνέμοις παίρνεις μας και χρόνια
χαράς χαρίζεις των φτωχών θνητών.

Ρώμος Φιλύρας

Η ΕΙΚΟΝΑ ΜΟΥ

Βαθύ βλέμμα, ώρατο μέτωπο, άγνό χρώμα
φρόδια πυκνά, μισόξανθα μαλλιά,
μύτη μικρή, κοντός λιγός το σώμα,
μέτριο σαγώνι, χείλη φρουσκατά.

Γοργός στο βήμα πάντα και στο στόμα,
Κορμί γερό, γυμνάσις δυναμική,
Φρόνιμος, ταπεινός, τρελλός άκόμα,
Λειλία και θάρρος κλειώ μέσ' στη καρδιά

Καις, καις στον κόσμο δεν μέ ξέρε,
Γιά να μή κλάνω, άδάκρυα γελώ.
Ποσα ή ψυχή μου βάσανα υποφέρει...

Φλογίζομαι από δόξα κ' ώ γράφοι.

Ότι άγαπώ θαρρώς πώς το μισώ.

Θά μέ γνωρίσουν οί άνθρωποι στον τάφο

† Στέφανος Μαρτζώκης

γιά το όρατα μάτια μιάς άλλης και ούτω και θεής.

***

Ό Γκραιτε εις ηλικίαν 74 έτών άγάπησε μιά κόρη νεωτάτη, την δεσποινίδα Ουλρίκαν Λεβεζόβ, την όποιαν συναντούσε στά λουτρά του Μάριεμπαδ, όπου έπήγαινε επί δύο έτη συνεχώς χάριν θεραπειας. Ήτο κάτι περισσότερο από άπλη και περσιστική συγκίνηση, από συγγαμίο άνατριχισμού της ψυχής. Ό αισθηματικός γέρος άγάπησε όρμητικά, και ό τελευταίος αυτός έρωτας του, χλωμός και θλιβερός, σά χεμωνιαντικός ήλιος του έπληγμένου όδυνηρά την καρδιά. «Ακούγοντάς την να βλαύει άπ' τή δεινδροστοκία προς την πηγή-διηγείται ό Έκκερμαν-ό Γκραιτε άρπαζε το καπέλλο του βασιτικά και έτρεχε κατόπι της. Δεν άφηνε να χαθίη μιά στιγμή που μορούσε να την περιόση όμο τάς. Έξως μερικώς μέρες ευτυχισμένες, και ό χωρισμός του ήτο πολύ άδύνητος...»

Τά φύλλα έκτινίον σαν στά δέντρα του Μάριεμπαδ. Ή Ουλρίκαν δεν εινε πιά έδώ. Ό Γκραιτε άποφασίζει ν' αναχωρήση, ζητώντας παρηγορία στην ποίηση. Μέσα στην άμαξα που τον έπήγαγε στη Βάϊμα έγραψε τό «Έλεγείο του Μάριεμπαδ». Μά κάποιος παιδικήν άβρότητα που συγκινεί μέχρι διακρόνιν άπέγραψε ιδιοχείρως, καλλιγραφικά έπάνω σέ παραγραφήν τις παραπονεμένες στροφές, τις έδωσε μέ κόκκινο μαρούκιό δέγμα και τις έκλεισε μέ μεταξωτή κορδέλλιτσα :

«Παράπονο άναπάντεχο μέ διώχει έδώθε κείθε
Και δέ μου μένει παρά να κλάω αιώνα»

Ό Γκραιτε υπέφερε τόσο από τό χωρισμό αυτό, ώστε άρρώσθησε βαρεια και ήρθε στιγμή μάλιστα που οί φίλοι του έφοβήθησαν γιά τή ζωή του. Τότε τό μουσικό τάλαντο της Μαρίας Σματζόφσκα, της έξοχης παιανίστας, κατόρθωσε να καταπραύνη και να διασκεδάση τόν Ποιητή. Σταγυολόγος

Η ΑΝΕΚΔΟΤΗ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ

[Μετάφρασις εκ του Ίταλικού και όποσημειώσεις του κ. Χαρίλ. Αντανάτου. Ουδείς έχει δικαίωμα άνανθημοσιεύσεως και έκδόσεως εκτός του μεταφραστού.]

(Συνέχεια εκ του προηγουμένου)

- Στιχογραφήματα. - Ή Μασσονική Στοά στην Κέρκυρα. - Έξεταστική Έπιτροπή. - Νέεςκαταδρομές. - Ποιητική Τέχνη. - Τέχνη του συνθέτειν. - Χαρακτήρες. - Ήθθη, έθιμα και δοξασίες της Κεφαλονιάς. - Ένας κακοήθης σπερμολόγος. - Ό Λασκαράτος θέλει μέ όρους τή συμφιλίωση μέ τήν Έκκλησία. - Συμπέρασμα.

Στά 1872 έτόπωσα τά ποιήματά μου, άφού έβγαλα μερικά άπ' αυτά. Έκαμα αυτήν τήν έκδοση, γιά να ευχαριστήσω τή γυναίκα μου, τήν όποία οί φίλοι μας έκαμαν να πιστέψη πως θά γινόνατε δεκτά μ' ένθουσιασμό από τό κοινό, πώς θά τάγόραζαν και θά έψαχε κέρδος όχι άξιοπεριφρόντο. Άφού δέν εμπόρεσα να τήν πείσω γιά τό αντίθετο, υποχρεώθηκα να δανεισθώ από φίλους μου άπόντες τά χειρόγραφα, που τούς ελα δώσε χρόνια πρίν, να τούς κάμω μιάν άναθεώρηση, γιά να βγάλω δτι στα νεατά μου ελα γραμμένο όχι κολύ κόσμο, κ' έπειτα να τό δημοσιέσω. Στην άδυναμια, που βρέθηκα, να κάμω τά έξοδο γιά τήν έκτύπωση αυτή, ο άνιψιός και τώρα γαμπρός μου Α. Φωκάς Έργωκατός, ανάλαβα γιά μέ, μέ τήν έλπίδα ν' άν τά πάρη πίσω από τήν πούληση των βιβλίων και να μου άφήση όπειτα τό κέρδος, που όλοι τό έπρόλεγαν σ π ο υ δ α τ ο, σύμφωνα πάντα μέ τούς υπολογισμούς των φίλων, που δέν ήξαιραν ούτε οί ίδιοι, ούτε οί κόσμος, όπως τό ήξαιρα εγώ. Έπρόβλεπα και προέβια δτι συνέβηκε ύστερα.

Τά ποιήματά μου θά γινόνατε δεκτά μ' ευχαρίστηση, άν ή έκδοση ήθελε μοιρασθή δωρεάν, άφού όμως έπρόκειτο γιά πούλημα, ή διαφορά αυτή άλλαζε τά πράγματα. έπάγαγε τούς ένθουσιασμούς και περιόριζε τές παραγγελίες. Ύστερ' από πολλά χρόνια και μέ μεγάλες δυσκολίες, ο γενναίος Μαικήνας μου έπίτευχε να εισπράξη τά έξοδά του και μόνον αυτά. Καθένας θά πιστέψη άναμφίβολα δτι οί φίλοι τουλάχιστο, που τόσο κοπούσαν μιάν έκδοση, ή όποία έμελλε να μου δώση κάποιο κέρδος, μιά βοήθεια στη φτώχεια μου, έτρεξαν ν' αγοράσουν άντίτυπο, ώστε να εινε οί πρώτοι, που θά παρακινούσαν και που θά έκαναν να πιτύχη τό έργο τους. Ή λοιπόν. Καθένας θά αισθανθή κατάπληξη σάν μάθη πώς, όπως αντίθετα, παραπονεθήκαν πικρά, που δέν έφύλαξαν άρεκτά άντίτυπα να τούς τά δωρήσω. Ή τηλεφώνια αυτή διαγωγή όμολογώ πώς έπέρασσε τές βλέψεις μου.

Δέ μορούσα μέ συνείδηση να δωρήσω βιβλίο σ' έκείνους, στούς όποιούς ο άφιλόκερδος έκδοτής του ελεγε τήν έλπίδα να τό πουλήση, γιά να πληρωθή τές διαπάνες του. Κι' αυτός δέν έμεινε περισσότερο ευχαριστημένος.

Λίγα άντίτυπα εστάθησαν στην Άθήνα και πούληθησαν εκεί, καμιά όμως Άθηναϊκή Έφημερίδα, ούτε κ' Ήλληνική, δεν έκαμε ναιμιά γιά τή δημοσίευσή μου. Ένας άπ' αυτούς τούς έφημεριογράφους μου έγραψε τότες, ζητώντας έν' άντίτυπο των στίχων μου, γιά τούς όποιους θά έγραφε, άφού θά τούς διάβαζε. Του τό έστειλα δωρεάν, αλλά έμεινε άφωνος!

Γιά ένα χρονικό διάστημα έπίστευσα πώς άφορμή της σιωπής του ήταν ή έγγχώρια γλώσσα, στην όποία ελα γράψαι. Έπειδή ή γλώσσα, που μεταχειρίζονταν, δέν ήταν ή Έθνηκή, αλλά ένα τεχνικό κέραμα, φαρμακικαρισμένο στό γραφείο τους, είδος γραμματικό έδανον, σώμα χωρίς ψυχή, χωρίς ζωή, γλώσσα τέτοια, που δσοιόρχιζαν να τή μάθαινον στα σχολεία της Γραμματικής, που πλεονάζουν στην Έλλάδα, ξεμαθαίνον τή ζωντανή τους γλώσσα και χάνουν τή χάρη της.

Υπόθεσα λοιπόν πώς, συνηθισμένοι στην τεχνική κ' άπνη γλώσσα, δέν εύρισκαν νοσημάδα στη φυσική και ζωντανή πώς, συνηθισμένοι να κάνουν τούς αρχαϊσμούς, να φιλολογούνε τούς παπύρους, γιά ν' άνακαλύθουν λέξεις και παράδοξες συνήθειες, έπιτηδείοι να θαμπώνουν όποιον δέν τους καταλαβαίνει, εύρισκαν καλύτερο της άξίας τους ν' άσχολώνται μέ πράγματα, γραμμένα σέ γλώσσα, που καθέννας μπορεί να τήν νοιώθει.

Αργότερα όμως β' έβεβαίωσαν δτι στην Άθήνα ή άναγγελία στες έφημερίδες, γιά καινούργια βιβλία, δέν άποβλέπει στες έφημεριογράφους: άνηκε στούς ίδιους τούς συγγραφείς, οί όποιοι στένοναν στην έφημερίδα έτοιμη τήν άγγελία, όπως θά τήν έδινε ένας άμορφολιπος συντάχτης. Λένε επίσης πώς στην Άθήνα υπάρχαι μιά Έταιρεία «ά μ ο ι β α τ ο υ θ α ν α μ σ μ ο υ θ», που τήν άποτελούν μερικοί συγγραφείς, οί όποιοι έχον συμφωνήσει ν' άλλήλοσπειαινώνται στες έφημερίδες: έγώ όμως δέν ήμουν μέλος της.

Έπειτα ή στιχογραφία των ποιημάτων μου δέν εινε ή δική του. Έχον στίχους, των όποιων μετρούνε τές συλλαβές μέ τούς δεκτύλους, χωρίς να άνδιαφέρωνται γιά τό αυτί. Μερικοί ευχαριστούνται άκόμα να φτείνων προχαίνου, δακτύλους, σπονδύλους και Πυροφχισούς, όλοστομοι να τούς παρουσιάζουν σάν τήν τηλεφώνια λέξη της κόδας, όταν οί από δύο χιλιάδες χρόνια πρόγονοί μας θ' αναστηθούν, θά τούς άπολαύσουν και θά χειροκροτήσουν.

Οί στίχοι μου δέν ειναν τίποτα από τόν παλαιωμένον αυτό χειρόγραφο, που τόσο εκτιμήθηκε από τούς «Λογιάτωρους», κ' ή άρμονία τους δέ μορούσε να ναι αίσθητή σέ αυτά, ροδωρισμένα μέ χόριον δέγμα.

(Ακολουθεί).